

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน
ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร

The Strategic Leadership of School Administrators Under
Bang Khen and Lat Phrao District Office,
Bangkok Metropolitan Administration

¹อรวี อินทร์นาค

Orawee Innak

²รัตนา กาญจนพันธุ์

Ratana Karnjanapun

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Ramkhamkaeng University

¹Corresponding author, e-mail: oraweeinnak@gmail.com

Received May 31, 2023; Revised August 6, 2023; Accepted: August 28, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สถิติพื้นฐานใช้ในการทดสอบค่าที่ (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติงานของครูที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ

ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและราย
ด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ; ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This Article aimed to study and compare the strategic leadership of School Administrators under Bang Khen and Lat Phrao District Office, Bangkok Metropolitan Administration. Classified by education level, size of school and working experience. the sample was used in this research included 234 teachers in school under Bang Khen and Lat Phrao District Office, Bangkok Metropolitan Administration. the instrument for collecting data was a 5-rating scale questionnaire in this research was a questionnaire about strategic leadership of School Administrators under Bang Khen and Lat Phrao District Office, Bangkok Metropolitan Administration. Analysis data by Descriptive statistics and Content Analysis. The research results were found as follows;

1. The strategic leadership of School Administrators under Bang Khen and Lat Phrao District Office, Bangkok Metropolitan Administration were rated at high level.
2. The comparative strategic leadership of School Administrators under Bang Khen and Lat Phrao District Office, Bangkok Metropolitan Administration which classified by educational and experience were not differently found both in the overview and in all aspects. The comparative strategic leadership of School Administrators under Bang Khen and Lat Phrao District Office, Bangkok Metropolitan Administration which classified by size of school Overall and each aspect was significant difference at the .05 level.

Keywords: Leadership; Strategic Leadership; School Administrators

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัตประเทศต่างๆ ทั่วโลก จึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศภูมิภาค และของโลกควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาให้คนไทยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ผู้บริหารยุคใหม่ต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพที่มีภาวะของความเป็นผู้นำสูง ประกอบด้วยการเป็น

ผู้นำทางจิตและวิญญาณ มีกลยุทธ์ จึงนำพาองค์การฝ่าฟันกับวิกฤตและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในขณะนี้ (วุทธิศักดิ์ โภชนกุล, 2552)

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จึงมีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จขององค์การ ช่วยให้ผู้บริหารสามารถมองเห็นภาพรวมและขอบเขตได้อย่างกว้างขวางและชัดเจนเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพราะการบริหารเชิงกลยุทธ์จะมีความลึกซึ้งเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ปัญหาที่มีความสำคัญต่ออนาคตขององค์การ ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการกำหนดและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายในองค์การตามทิศทางที่ชัดเจน และเป็นเครื่องนำทางที่เป็นรูปธรรมสำหรับสมาชิกในองค์การ (M. A. Hitt et al., 2007) เมื่อใดก็ตามที่องค์การต้องเผชิญกับสภาวะคับขันหรือสภาวะที่อาจกระทบถึงความอยู่รอด ภาวะผู้นำของผู้บริหารจะยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น เพราะในสภาพเช่นนั้นผู้บริหารจะต้องเพิ่มความระมัดระวัง ความรอบคอบ ความเข้มแข็ง และกล้าตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลงสภาพต่างๆ ภายในหน่วยงานที่ขาดประสิทธิภาพ เพื่อให้้องค์การรอดพ้นจากภาวะคับขันดังกล่าว (ภารดี อนันต์นาวิ, 2551)

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อสถานศึกษา จึงต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ และมีความสามารถกระตุ้นให้บุคลากรในองค์การได้ใช้ศักยภาพที่ดีที่สุด ทำงานให้เกิดผลสูงสุด สร้างพันธมิตรภายในและภายนอกองค์การ สื่อสารด้วยความรู้สึกที่ดีต่อกัน รวมทั้งเป็นผู้มีทักษะทางการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานสูงสุด ขณะเดียวกันผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ซึ่งเป็นสถานะที่ผู้นำสามารถมองการณ์ไกล กำหนดทิศทางที่สอดคล้องเข้ากับการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งแวดล้อมภายนอก กระตุ้นแรงบันดาลใจให้แก่สมาชิก พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานเพื่อไปสู่ระดับที่สูงขึ้น อีกทั้งทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีศักยภาพมากขึ้น เกิดการตระหนักรู้ ในภารกิจและวิสัยทัศน์ของกลุ่ม จูงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดพลังร่วมในการพัฒนาปรับเปลี่ยนองค์การให้ดีขึ้น ผลักดันให้การบริหารเชิงกลยุทธ์ประสบความสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมาย (ฉิรดา เวชญาลักษณ์, 2560)

กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญในการพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมในภูมิภาคกลางของประเทศไทย มีสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงหลายแห่งและมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ต้องรับผิดชอบ มีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและจัดการศึกษา นโยบายด้านการศึกษาเป็นตัวขับเคลื่อนขององค์การอย่างหนึ่งที่ต้องพัฒนาสถานศึกษา หรือโรงเรียน ซึ่งกรุงเทพมหานครได้ขับเคลื่อนกลยุทธ์ต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพประสิทธิภาพของผู้บริหารรวมทั้งปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการกับภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษามาโดยตลอด ซึ่งปรากฏข้อมูลจากผลการประเมินและทบทวนตัวชี้วัดระดับเมืองจากการจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560–2563) พบว่า การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ยังมีข้อจำกัดและเงื่อนไขต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานคร อาทิ ปัญหาคะแนนการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีระดับต่ำของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัญหาเด็กเรียนออกกลางคัน ปัญหาความเท่าเทียมและความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงระบบการศึกษา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาผลการทดสอบการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ที่มีภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ (แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร, 2563)

บทความวิจัยนี้จึงต้องการแสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร ยังคงต้องมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นอีก เพื่อให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพที่ดีขึ้น การดำเนินงานภายในสถานศึกษาประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่เป็นผู้นำจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริหารของตนให้เหมาะสมกับการเป็นผู้บริหารยุคปฏิรูปการศึกษา สร้างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ให้เกิดขึ้นในตนเอง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีการวางแผนดำเนินงานเพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาภายในสถานศึกษาจนประสบความสำเร็จ และบรรลุเป้าหมายหรือประสิทธิผลของสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนปรับปรุง พัฒนา และเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนในสำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร ประชากร คือ ครูในสำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2665 จำนวน 561 คน (แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร, 2563) กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2565 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของโคเฮิน (Cohen, et al. 2011) จำนวน 234 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 1 ชนิด ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลทั่วไปของครูผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List) และตอนที่ 2 เป็นการตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร แบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ มี 40 ข้อคำถาม และค่าความเชื่อมั่นด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้เท่ากับ 0.939 ใช้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร รวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามไปยัง

กลุ่มตัวอย่าง ระหว่างวันที่ 10-31 เดือนมกราคม พ.ศ. 2566 นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วย สถิติ การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percent) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé's post hoc comparisons method) และใช้วิธีการเขียนพรรณนาสรุป

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าครูที่มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับ 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ด้าน ความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ และด้านการมีความคาดหวัง และการ สร้างโอกาสสำหรับอนาคต

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษาสำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวม 5 ด้าน

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของครู		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง	4.04	0.65	มาก
2. ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนด กลยุทธ์	4.12	0.64	มาก
3. ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต	4.10	0.67	มาก
4. ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิบัติ	3.99	0.72	มาก
5. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์	4.13	0.69	มาก
รวม	4.07	0.63	มาก

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำ เชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม และ รายด้านไม่แตกต่าง และครูที่ปฏิบัติงานในขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำ เชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร โดย ภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับศึกษา โดยภาพรวมและ รายด้าน ดังนี้

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t	p
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	(n = 142)		(n = 92)			
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1. ด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง	4.03	0.64	4.05	0.68	-0.298	0.766
2. ด้านความสามารถในการนำปัจจัย นำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์	4.13	0.61	4.11	0.68	0.150	0.881
3. ด้านการมีความคาดหวัง และการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต	4.08	0.65	4.13	0.71	-0.496	0.621
4. ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิกิริยา	3.97	0.70	4.01	0.74	-0.418	0.676
5. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์	4.11	0.69	4.16	0.69	-0.505	0.614
รวม	4.06	0.62	4.09	0.67	-0.341	0.734

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดย
ภาพรวม และรายด้าน ดังนี้

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดของสถานศึกษา				t	p
	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่			
	(n = 75)		(n = 159)			
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1. ด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง	4.35	0.63	3.89	0.61	5.413*	0.000
2. ด้านความสามารถในการนำปัจจัย นำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์	4.36	0.65	4.01	0.60	4.000*	0.000
3. ด้านการมีความคาดหวัง และการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต	4.39	0.65	3.96	0.64	4.763*	0.000
4. ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิกิริยา	4.26	0.76	3.86	0.66	4.126*	0.000
5. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์	4.37	0.72	4.02	0.65	3.780*	0.000
รวม	4.35	0.65	3.95	0.59	4.698*	0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยของตามความคิดเห็นภาวะผู้นำ
เชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนก
ตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

ภาวะผู้นำเชิง กลยุทธ์ ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ประสบการณ์ในการทำงาน						F	p
	น้อยกว่า 5 ปี (n=72)		5 - 10 ปี (n=72)		มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป (n=90)			
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1. ด้านความคิดความ เข้าใจระดับสูง	4.06	0.64	4.05	0.62	4.01	0.69	0.152	0.859
2. ด้านความ สามารถในการนำ ปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์	4.15	0.61	4.13	0.64	4.10	0.66	0.090	0.914
3. ด้านการมีความ คาดหวังและการ สร้างโอกาสสำหรับ อนาคต	4.10	0.67	4.15	0.65	4.06	0.70	0.348	0.706
4. ด้านวิธีการคิดเชิง ปฏิบัติ	3.97	0.75	4.02	0.68	3.97	0.72	0.156	0.855
5. ด้านการกำหนด วิสัยทัศน์	4.10	0.70	4.16	0.70	4.12	0.68	0.148	0.862
รวม	4.07	0.63	4.10	0.61	4.05	0.66	0.129	0.879

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสามารถคาดการณ์ที่มีมุมมองระยะยาว สร้างความยืดหยุ่น ทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิด Finkelstein S. & Hambrick D.C. กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ หมายถึง ผู้นำหรือกลุ่มผู้นำระดับสูงที่มีความสามารถในการคาดการณ์ มีมุมมองระยะยาว และสร้างความยืดหยุ่น ให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย โดยมีขอบเขตความรับผิดชอบทั้งองค์กร (Finkelstein S. & Hambrick D.C., 1996) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมัทนิตา คงช่วย ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (มัทนิตา คงช่วย, 2563) และสอดคล้องกับงานวิจัยของมูฟิต วาโอะ ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน (มูฟิต วาโอะ, 2564)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบรายละเอียดของการเปรียบเทียบดังนี้

1) ผลการเปรียบเทียบครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มองการณ์ไกล วิเคราะห์สภาพแวดล้อมได้พัฒนาองค์กรเพื่อไปสู่เป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของสุนิสา ตั้งตระกูล กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการของผู้นำที่มองการณ์ไกล สามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมได้ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างและพัฒนาองค์กรตามแผนกลยุทธ์เพื่อไปสู่เป้าหมาย (สุนิสา ตั้งตระกูล, 2560) และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระโอเด (โพธิจโก) วิสันดอน ที่ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสงฆ์ในแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน (พระโอเด (โพธิจโก) วิสันดอน, 2563) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธีระยุทธ คงแสงธรรม ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ระดับการศึกษาและขนาดของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน (ธีระยุทธ คงแสงธรรม, 2563)

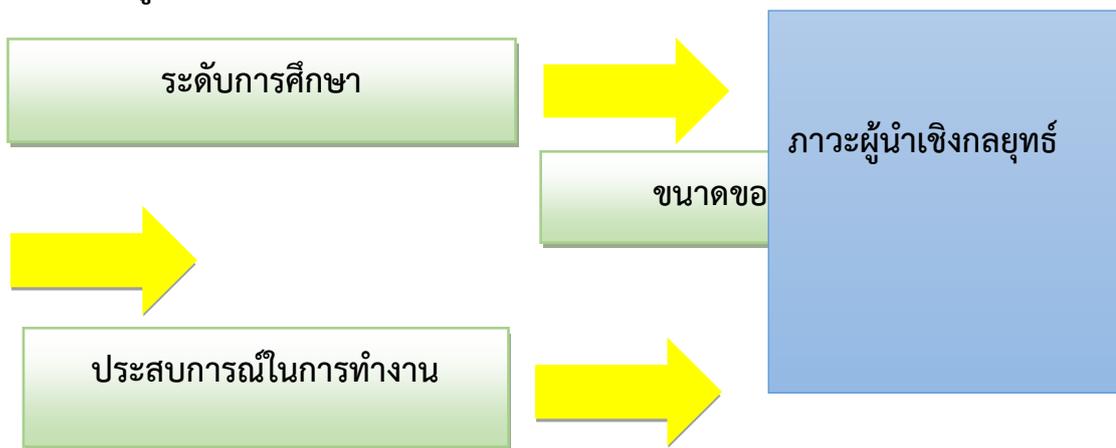
2) ผลการเปรียบเทียบครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการปฏิบัติงาน กำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของจूरिरदन ม่วงนา ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ หมายถึง การที่ผู้บริหารมีความยืดหยุ่น และสามารถคาดการณ์สิ่งต่างๆ รวมทั้งการมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน สามารถที่จะนำวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติได้ และเพื่อให้การปฏิบัติงานดำเนินไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (จूरिरदन ม่วงนา, 2563) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิสา ตั้งตระกูล (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในพื้นที่ดังกล่าว จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (สุนิสา ตั้งตระกูล, 2560) และสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชญา จะเรียมพันธ์ ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน มีความแตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้านเช่นกัน (อภิชญา จะเรียมพันธ์, 2562)

3) ผลการเปรียบเทียบครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ กำหนดทิศทางและกระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ครู จูงใจให้ครูเกิดพลังร่วมกันในการพัฒนาปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอภิชญา จะเรียมพันธ์ ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์หมายถึงสภาวะที่ผู้นำแสดงให้เห็นในการกำหนดทิศทาง และการกระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้แก่สมาชิกที่เป็นกระบวนการ พัฒนาความรู้ และความสามารถของบุคลากรไปสู่ระดับที่สูงขึ้น และมี

ศักยภาพมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจ และวิสัยทัศน์ของกลุ่ม จูงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดพลังร่วม ในการพัฒนาปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้ดีขึ้น และผลักดันให้กลยุทธ์ประสบความสำเร็จ (อภิขญา จะเรียมพันธ์, 2562) และสอดคล้องกับงานวิจัยของภูมิภากร บุนกี้ ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษา บทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพบว่าบทบาทโดยรวมและรายได้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ภูมิภากร บุนกี้, 2563) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอำนาจ มีราคา ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 11 ศรีสะเกษ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมในพื้นที่ดังกล่าว ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (อำนาจ มีราคา, 2564)

องค์ความรู้ใหม่

ครูที่มีระดับการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร

บทสรุป

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ส่วนผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่ดังกล่าว พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาลักษณะการปฏิบัติงานของครูและกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการประเมินให้สอดคล้องกับบริบทของงาน เพื่อให้เกิดความยุติธรรม ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความเอาใจใส่ดูแล ความเป็นอยู่และทุกข์สุขในการทำงานของครูทุกคนอย่างทั่วถึง ด้วยการออกเดินพบปะพูดคุยจาวิสาสะกับครูบ้างตามโอกาส และความเหมาะสมซึ่งจะต้องปฏิบัติด้วยความจริงใจและมีอัธยาศัยไมตรี ตลอดจนช่วยเหลือแก้ปัญหาให้ตามความเหมาะสมด้วยความเห็นอกเห็นใจ

1.2 ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาความรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาและใช้ข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษา ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้ด้วยการนำความรู้ที่มีอยู่มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดระบบ เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าถึงองค์ความรู้ และมีการเผยแพร่องค์ความรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอยู่เสมอ

1.3 ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแผนรองรับสถานการณ์วิกฤตที่จะเกิดขึ้นกับสถานศึกษา และสามารถคาดการณ์แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ เพื่อวางแผนการบริหารงานให้ตรงกับความต้องการในอนาคต และสามารถวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานเพื่อใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาได้ ดังนั้น ผู้บริหารควรเสนอผลแห่งความสำเร็จขององค์กรที่ส่งผลต่อความสำเร็จของบุคลากร เพื่อเป็นการเสริมสร้างให้บุคลากรเกิดแรงจูงใจในการก้าวข้ามอุปสรรคไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

1.4 ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาแนวคิดทางการบริหารสถานศึกษาที่แปลกใหม่ ทันต่อยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อมุ่งสู่สถานศึกษาที่เป็นเลิศ ดังนั้นผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์สภาพองค์กร เพื่อค้นหา จุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งที่เป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงาน เพื่อจะได้เข้าไปช่วยบุคลากรในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง แม่นยำและตรงต่อความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่ เพื่อให้ครูได้มองเห็นภาพเป้าหมายขององค์กรอย่างชัดเจนจนเกิดความผูกพันกับองค์กร

1.5 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ และสามารถบรรลุได้จริง เพื่อให้เกิดการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครู ผู้บริหารควรเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ ในการใช้เทคนิคและวิธีการใหม่ เพื่อบริหารจัดการสถานศึกษาโดยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถสร้างสรรค์งานให้มีคุณภาพ และมาตรฐานได้อย่างเต็มศักยภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยขยายประชากรและกลุ่มตัวอย่างในระดับสังกัดกรุงเทพมหานคร

2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ หรือปรับเปลี่ยนตัวแปรอื่น ๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- จूरี่รัตน์ ม่วงนา. (2563). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- ภูมิภกร บุนนาค. (2563). การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. *วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.*
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2560). *ภาวะผู้นำทางการบริหาร.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระยุทธ คงแสงธรรม. (2563). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2. *วารสารการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา, 7(23): 415-425.*
- พระโอเด (โพธิจกโก) วิลันดอน. (2563). ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสงฆ์ในแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 9(33): 273-282.*
- ภารดี อนันต์นาวี. (2551). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา.* ชลบุรี: สำนักพิมพ์มนตรี.
- มัทนิตา คงช่วย. (2563). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. *วิทยานิพนธ์ ค.ม. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.*
- มูฟิต วาโซะ. (2564). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัด สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี. *วารสารการบริหารการศึกษาและครุศาสตร์, 2(1): 38-47.*
- วุทธิศักดิ์ โภชนกุล. (2552). *ภาวะผู้นำทางการศึกษาในสังคมโลกาภิวัตน์.* กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579.* กรุงเทพฯ: พรินทวาทกราฟฟิค.
- สุนิสา ตั้งตระกูล. (2560). การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด. *วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.*
- อภิขญา จะเรียมพันธ์. (2562). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. *การค้นคว้าอิสระ. ศษ.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.*

- อำนาจ มีราคา. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 11 ศรีสะเกษ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์. *สารนิพนธ์ ศษ.ม.* หนองบัวลำภู: วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต.
- แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร. (2563). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ฉบับ 3 พ.ศ. 2564-2569*. สืบค้นข้อมูล เมื่อ 27 พฤษภาคม 2566 จาก https://webportal.bangkok.go.th/user_files/116/733121162622f13a8649479.63703332.pdf
- Cohen, et al. (2011). *Research Methods in Education*. 7th Routledge U.S.A.
- Finkelstein, S. & Hambrick D.C. (1996). *Strategic Leadership: Top Executive and their effects on organizations*. ST. Pual. MN: West.
- M.A. Hitt, et al. (2007). *Strategic Management: Competitiveness and Globalization*. 7th Edition. Ohio: Thomson/South Western.

